

Procena epidemiološke situacije svinjskog gripa

Vanredni sastanak Komisije za zarazne bolesti Ministarstva zdravlja Srbije i Posebne radne grupe Ministarstva zdravlja Srbije za implementaciju Plana aktivnosti Vlade Republike Srbije pre i u toku pandemije gripa, povodom pojave novog svinjskog virusa gripa na području Meksika, SAD i Kanade, održan je 27.4.2009. godine u Institutu za javno zdravlje Srbije „Milan Jovanović Batut“ u Beogradu. Od 23.4.2009. godine u stalnom zasjedanju je Posebna radna grupa Ministarstva zdravlja.

PROCENA EPIDEMIOLOŠKE SITUACIJE SVINJSKOG GRIPA

Na osnovu podataka koje su saopštili SZO, CDC, kao i vladini organi SAD, Meksika i Kanade potvrđeno je da se u ovim državama pojavio novi, do sada neevidentirani, tip virusa A H1N1, nazvan još i svinjskim gripom. Verovatno se radi o resortiranom virusu iz kombinacije humanog, ptičijeg i svinjskog virusa.

Ako se nastavi ovakav razvoj situacije, može se očekivati da će SZO proglasiti 4. fazu pripravnosti za pandemiju. U tom slučaju, faza 4 će verovatno kratko trajati i brzo preći u fazu 5, a zatim u fazu 6. S obzirom da je na osnovu podataka koji se poseduju došlo do interhumanog prenosa, postoje tri moguća scenarija za naredni period:

Scenario 1 – svinjski grip sa vrlo niskim epidemijskim potencijalom

Istorijski podaci idu na ruku ovakvom scenariju (1976. godina), gde se prenos virusa ne održava već virus postepeno i misteriozno nestaje iz cirkulacije.

Scenario 2 – svinjski grip sa umerenim epidemijskim potencijalom

U prvoj sezoni virus pokazuje umerenu prenosivost među ljudima i postepeno stiče sposobnost sve bolje prenosivosti, pa se pravi pandemijski talas može očekivati kasnije (faza 4 prema fazi 5 po WHO).

Scenario 3 – svinjski grip sa vrlo visokim epidemijskim potencijalom

U slučaju ovog scenarija već nakon sedam (7) dana ćemo znati da li je aktuelan. U ovom najnepovoljnijem scenariju virus ima izrazito visoku sposobnost prenošenja, pa se u tom slučaju već nakon svega 1–2 nedelje nalazimo u fazi 5 pandemijske pripravnosti po WHO.

ELEMENTI ZA PROCENU

Virus se pojavio među ljudima na drugom kontinentu.

Činjenica je da za sada ne znamo, bez obzira na dostupne informacije, koliko je tačno osoba obolelo i umrlo od svinjskog gripa. Osobe koje se u informacijama navode kao umrle u Meksiku (103) su umrle od pneumonije (za 21 osobu laboratorijski je potvrđena infekcija virusom svinjskog gripa). Podaci iz SAD uglavnom ukazuju na blago oboljenje (preko 20 obolelih u više saveznih država, 12 potvrđeno laboratorijski, nema umrlih). U Kanadi je potvrđeno šest (6) slučajeva oboljenja.

Laboratorijski je na jednom broju slučajeva (12) potvrđena genetska indentičnost virusa iz Meksika i Kalifornije (A H1N1).

Evidentirani su oboleli sa sumnjom na svinjski grip, zbog prethodnog boravka u Meksiku – Novi Zeland (10 studenata), Francuska (po jedan u Bordou i Marseju), Velika Britanija (2 u Škotskoj), Španija i Izrael. Prema do sada raspoloživim informacijama, letalitet je oko 6%.

Po podacima koji su objavljeni, virus je osetljiv na oseltamivir i zanamivir (oko 2/3 obolelih u Meksiku otpušteni su iz bolnica kao izlečeni prema saopštenju Ministarstva zdravlja ove zemlje).

Na osnovu svih ovih podataka epidemiološka situacija zbog pojave novog virusa svinjskog gripa prenosivog među ljudima može se definisati kao PRETEĆA.

PREPORUKE

U sadašnjem trenutku preporučuje se svim građanima Srbije, koji se nalaze na privremenom boravku u državama u kojima je SZO evidentirala oboljenje izazvano virusom svinjskog gripa, da prate i sprovode upustva i mere koje donose zdravstvene vlasti ovih država. Građanima koji su boravili u navedenim državama, po povratku u zemlju preporučuje se da aktivno prate svoje zdravstveno stanje i da se u slučaju pojave respiratornih tegoba sa povišenom temperaturom jave telefonom nadležnom institutu/zavodu za javno zdravlje i posebno naglase da su boravili u području u kojem je bilo svinjskog gripa.

Predlaže se uvođenje pojačanog nadzora sanitarne inspekcije Ministarstva zdravlja na graničnim prelazima, a posebno na aerodromima, nad putnicima u međunarodnom saobraćaju koji dolaze iz zemalja za koje SZO navodi da je u njima evidentirana humana infekcija svinjskim gripom.

Predlaže se da Vlada Republike Srbije na prvom svom narednom zasedanju utvrdi svinjski grip kao novu bolest koja podleže prijavljivanju i sprovođenju svih mera sprečavanja i suzbijanja zaraznih bolesti regulisanih Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. (Svinjski grip smatra se zaraznom bolešću u smislu člana 2. stav 2. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Sl. glasnik RS 125/04).

HITNO treba formirati operativno multisektorsko telo na nivou Vlade Republike Srbije radi koordinisanja planiranja aktivnosti za pandemiju i sprovođenja neposrednih zadataka a po potrebi i mera (Ministarstvo finansija, Ministarstvo za ekonomiju, Ministarstvo prosvete, Ministarstvo za državnu i lokalnu samoupravu, Ministarstvo za rad i socijalna pitanja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo zdravlja).

Obezbediti pravovremeno, verodostojno i potpuno informisanje javnosti.

ZAKLJUČCI

- Pripremiti epidemiološki upitnik i obaveštenja za granične prelaze na aerodromima u saradnji sa Institutom za javno zdravlje Srbije.
- U saradnji sa Institutom za javno zdravlje Srbije pripremiti informaciju za sve zdravstvene ustanove u Srbiji, uz naglasak o potrebi ispitivanja pacijenata koji su bili u riziku od infekcije virusom svinjskog gripa.

- Nastaviti epidemiološki nadzor nad oboljenjima sličnim gripu.
- U saradnji sa Institutom za javno zdravlje Srbije napraviti bazu podataka za praćenje pacijenata koji su stavljeni pod zdravstveni nadzor.
- Na osnovu već pripremljenih dokumenata za aktivnosti pre i u toku pandemije gripa i procedura kod pojave aviarnе influenzae, što je urađeno prema preporukama SZO i provereno u mnogim aktivnostima pa i kod pojave ovog oboljenja na teritoriji Republike Srbije, sačiniti potrebne programe, procedure i uputstva za moguću pandemiju svinjskog gripa. Aktivirati nacrt za fazu 4, razmotriti ga, napraviti izmene i potrebne dopune i koristiti ga kao osnovu za pripremu Vodiča za postupanje pri pojavi svinjskog gripa u Srbiji.
- Obezbediti neophodna finansijska sredstva za sprovođenje mera i aktivnosti na sprečavanju i suzbijanju svinjskog gripa, odnosno pripremu za pandemiju (za mrežu instituta i zavoda za javno zdravlje, infektivne klinike i odeljenja, Institut za virusologiju, vakcine i serume).
- Referentna laboratorija Instituta za virusologiju, vakcine i serume da preduzme sve korake kako bi bila u punoj pripravnosti u slučaju pojave svinjskog gripa u Srbiji (nabavka prajmera, kao i svega nedostajućeg sa posebnom pažnjom na biosigurnosti).
- Proceniti postojeće zalihe zaštitne opreme i lekova (SA PROVEROM ROKOVA!) i preduzeti korake za nabavku zaštitne opreme prvenstveno za zdravstvene radnike. Proceniti potrebu nabavke drugog antivirusnog leka (zanamivir) kako bi se mogli kombinovati u slučaju pojave rezistencije.
- Na zajedničkoj sednici Komisije za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti i Posebne radne grupe za primenu plana aktivnosti pre i u toku pandemije gripa, zakazanoj za 30. april 2009. godine, ponovo proceniti epidemiološku situaciju i mere u Republici Srbiji po pitanju pripreme za pandemiju gripa i utvrditi prioritete.
- Za napred navedene aktivnosti određeni su odgovorni timovi, kao i rokovi za sprovođenje.
- Posebna Radna grupa Ministarstva zdravlja Republike Srbije za implementaciju Plana aktivnosti pre i u toku pandemije gripa u neprekidnom je kontaktu sa Upravom za veterinu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije, regionalnom kancelarijom SZO za Evropu i kancelarijom SZO u Beogradu.
- Uz prethodnu saglasnost Ministarstva zdravlja Srbije, razmotriti održavanje regionalnog sastanka balkanskih zemalja ili šire, zemalja jugoistočne Evrope, na temu sprečavanja i suzbijanja pandemije svinjskog gripa. Sagledati finansijske preduslove za ostvarivanje ovakve inicijative.

Komisija za zarazne bolesti Ministarstva zdravlja Srbije
 Posebna radna grupa Ministarstva zdravlja Srbije za primenu plana aktivnosti pre i u toku
 pandemije gripa